

**Bolgarska žaloigra.**  
Bil je vsak četrtak in  
v Mariboru s pošiljanjem  
na dom za celo leto 32 din,  
na leto 16 din, četiri leta  
5 din. Izven Jugoslavije  
50 din. Naročnina se pošlje  
na upravištvu "Slovenski  
Gospodar" v Mar-  
iboru, Koroška cesta 5,  
kjer se dopiše do od-  
govora. Naročnina se pla-  
čuje v naprej.  
Telefon Interurban št. 115.

**Posamezna številka stane 1.50 din.**

**Poštnina plačana v gotovini.**

# SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Urejalstvo je v Mariboru  
Koroška cesta št. 5. Zelo  
plači se ne vračajo. Upravi-  
štvu sprejema naročnine,  
izdatke in reklamacije.  
Cena letnega po dop-  
vni. Za vsakršne oglave  
primeren popust. Ne spre-  
jemamo reklamacije na pošiljke  
proste.  
Celotni račun pošiljke  
uraže Ljubljana št. 10.621.  
Telefon Interurban št. 115.

25. številka.

MARIBOR, dne 4. junija 1925.

59. letnik.

## Bolgarska žaloigra.

Od Stambolijskega do Cankova. — Bolgarski kmet in delavec v rokah sofijskih trinogov. — Dežela krvi, nasilja in podivjane gospodke.

Ko je kmetijski vodja Aleksander Stambolijski spoznal bolgarskega carja Ferdinanda Koburškega ter se na to sprijaznil z vladavino njegovega sina Borisa, je bila zapečaten usoda zemljoradniškega gibanja, kajti od tistega dne je bila slehernna politična in socialna pridobitev bolgarskega kmeta in delavca v trajni nevarnosti. Carska dinastija ali rodbina Koburg — ne samo, da ni bolgarskega pokoljenja, temveč nemškega — je zakrivila naredno nesrečo Bolgarije, ker se je morala to slovensko ljudstvo vsled njenih spletk in čistiželjnosti političnih petolizcev (ministrski predsednik Radostavov) postaviti v svetovni vojni ob strani onih sil, ki so vojno na vsej črti izgubile. Zalosten izid svetovne vojne za Bolgarijo je bil namenjen v prvi vrsti delavstvu, ki je bilo prisiljeno, odplačevati grehe propalega vladarja in njegovih svetovalcev z ogromnimi reparacijskimi plačili in dajatvami. Bolgarsko meščanstvo, zlasti v Sofiji, je bilo vsled koburško-nemškutarske politike več ali manj prožeto prusaškega duha in zato se ni čuditi, da se je to meščanstvo po polomu svoje politike skrilo v mišje luknje javnega življenja, med tem pa so morali poklicani voditelji ljudstva prevzeti vlado in vso odgovornost za — nepovzročeno polomijo!

Aleksander Stambolijski je bil velik prvobornik za pravice bolgarskega delovnega ljudstva, toda temu moču je manjkalo nekaj najdragocenejših izkušenj. — Bil je odkrit, ni poznal hinavščine in njegove državne zakonodajne reforme so se odlikovale po gotovi ostrini. Stambolijski je hotel temeljito spremeniti celokupno socialno obličje bolgarskega ljudstva, vendar se pri tem svojem polu ni oslanjal na širše plasti sofijskega in pokrajinskega izobraženstva; preveč ga je obvladovala kmetijska nezaupljivost in tako je nastal med kmeti in delavci na eni ter inteligenco na drugi strani nepremostljiv prepad. Vsa znamenja so kazala, da Bolgarija po tej poti dolgo ne bo hodila in da bo prišlo do krvavega obračuna. Vojaški krogi namreč niso bili s »prekucuskimi reformami« Stambolijskega prav nič zadovoljni, višek pa je dosegla ta mržnja takrat, ko je zemljoradniška vlada izmenjala vojaško obveznost s splošno delovno obveznostjo v korist države. Sofija je bila glava proti ljudstvu naperjene politične kače in ker je car Boris, tresoč se za svoj prestol, videl v silni moči in ugledu kmetijskega voditelja veliko nevarnost za di-

nastijo Koburg, je tudi on na lihem pristal na peklen-ske osnove meščanskih krogov.

9. junija 1923.

Vse priprave so bile izvedene do najmanjših posameznosti in 9. junija 1923, — v tistih dneh je bival Stambolijski izven prestolice, v rojstnem kraju Slavovica — je bilo v Sofiji dano znamenje za vstajo proti vladi in režimu. Protirevolucija je spričo vladne neopreznosti, žal, uspela, Stambolijskega so v njegovi ožji domovini ubili in car Boris, ki se je tedaj nahajal v svojem letovišču v Vranji, je še naslednjega dne poveril sestavo nove vlade vseučiliškemu profesorju Aleksandru Cankovu, človeku, o katerem so razbohnali listi novega režima nekako tolažilno vest, da je Cankov mož, ki se nikdar pečal aktivno s politiko, a da je sprejel ta poziv iz golega »patriotizma in ljubezni do Bolgarije«, ki da jo želi nazaj privedi na pota zakonitosti, reda, miru in socialne ter stanovske strpnosti. . . .

Cankov na delu!

Aleksander Cankov je bil, vsaj v prvi dobi svoje vlade, krut in neusmiljen napram pristašem padlega režima, ali njegove maščevalne naklepe je koval pravzaprav general Lazarov, voditelj vojaškega odbora za strmolavljenje kmetijske vlade. V istem času so po vsej Bolgariji, kjer je divjala prava meščanska vojna, poubili na stotine nedolžnih kmetov in delavcev ter sploh vsakogar, ki se je drznil izustiti najmanjšo kritiko nove strahovlade. Vse to je bilo delo Sofije, katere se je Stambolijski tako ogibal in ki jo je nekoč imenoval Sodomo Bolgarije.

Delovno ljudstvo je bilo poraženo, kmet je moral spravljati svoje poljske pridelke in ni imel več časa, niti odpornosti za kak revolucijonaren poizkus; medtem je inteligenca zasedla vse postojanke ter učvrstila svoj položaj tudi v inozemstvu. Politični begunci iz vrst zemljoradniške stranke so skušali v Beogradu, v Pragi in drugih središčih Srednje Evrope ustanoviti uspešno protipropagando, ali bolgarske sosede (med njimi tudi naša vlada Pašiča in Pribičevića) so že poprej gledali početje Stambolijskega kot nekako »agrarno-boljševiško« stvar in vsi ti — Rumuni v prvi vrsti! — so si nekam oddahnili, ko je dobila Bolgarija vlado »njihovega sestava.« Delavci in kmetje so pa med tem uvideli, da ni druge rešitve v njih težkem položaju, kakor: ustanovitve »enotne fronte« kmetov in delavcev. Vlada Cankova je uvidela, da bi ji mogel enotni nastop delovnega ljudstva prej ali slej izpodkopati siguren temelj, zato se je z novo silo vrgla na zatiranje vsakršne opozicije. Vojaški krogi so izdelali posebne načrte, kako bi se s silo udušilo vsako protivladno gibanje. Razumljivo je torej, da

so v takem neznosnem položaju pričeli misliti mnogi pristaši opozicije na izvedbo atentatov proti vladnim osebam. Vladni agenti so ubijali zemljoradnike doma in na tujem; pod njihovimi strehi je padel tudi Daskalov v Pragi. Prišel je krvavi obračun. Tako je prišlo do ogromnega atentata v katedrali sv. Nedelje v Sofiji, kjer je bil napad s peklenškimi stroji namenjen carju Borisu, celokupni vladi in vsem vodilnim osebam današnje uradne Bolgarije. Namen se je ponesrečil. Vlada je ostala nepoškodovana in tistega dne, ko je Cankov napovedal v sobranju (parlamentu) krvavi obračun z vsemi nasprotniki vlade, je postal general Lazarov tudi dejanski in na zunaj diktator Bolgarije. Prganjanja so se pričela na veliko. Zunanji minister Kalfov je hotel razlagati vladam v Beogradu, v Bukarešti in na zapadu, da sili »boljševiška nevarnost« bolgarsko vlado k energičnim korakom. Istočasno so zahtevali, da se jim dovoli imeti do nadaljnega 10.000 mož nad v mirovni pogodbi dovoljenim številom vojaštva. Beograjska vlada, ki se je držala napram Cankovu spočetka zelo hladno, malodane sovražno, je pozneje našla v Sofiji na vladi enako misleče ljudi, to je protiljudska, nazadnjaška in nasilna vlada Cankova se je Pašiču zdela kot primerni konto v njegovih političnih računih.

Sofija v znamenju vislic . . .

Posredne in neposredne krivce na atentatu pri katedrali Sv. Nedelje je dala vlada nemudoma poloviti in na sofijskih ulicah so se vršili obupni prizori, kakor jih ljudstvo ne pomni. Dočim sta Minkov in Jankov, nekdanja častnika in pristaša opozicije, plačala izvedbo svojega načrta s svojim življenjem, in sicer v srditi botnbi z vladno policijo, so bili advokat dr. Fridman, Kojeva, in cerkovnik Zagorski pred vojaškim sodiščem obsjeni na smrt na vešalih. Koliko jih je vlada — med tku mnogo nedolžnih — dala podaviti in postreliti v ječa, hredi danes še ne ve. Veleznačilno pa je za današnje oblačilke dejstvo, kako so usmrtili »glavne krivce« Fridman, Kojeva in Zagorskega. Obsili so jih spričo s vsaki ljudi in siloma na morišče privedene šolske mladri po-Obsojenci so se mirno podali v smrt, zagotavljaj v slusno nedolžni. Da bi obsojence še pred celim ljuedetjjo, celo pred smrtjo osmešili, so določili za rablje trnoge, raztrgane in umazane cigane. Fridman mu v trenutku, ko mu je cigan zadržal vrv okoli vrše dejal: »Le dobro napravi, sem ti pustil lepo rino . . . .«

V teh besedah je zapopadena bol celega bolgarskega ljudstvo. Težko je reči, da-li bo krenila Bolgarija na pot notranjega miru in sprave. Zeleti bi bilo, da se ti slovanski bratje osvobodijo usodnega režima, se-

## LISTER.

### Zgodbe napoleonskega vojaka.

Francoški spisal Brokmann-Chatrian; preložil Al. B.

10. nadaljevanje.

Cebedej s svojim orlovim nosom, sivimi očmi in tenkimi ustnicami ni bil pohlevna duša. Stopil je pred huzarja in ga vprašal:

»Kaj ste rekli?«

»Pravim, da pospravite slamo, a hitro — ali razumeš, rekrut?«

Bil je star vojak z brki in gosto, rdečo, kratko, ostrizeno brado. Cebedej ga je zgrabil za brado, a oni mu je priložil zaušnico. Kljub temu je Cebedeju ostalo v roki precej kocin. Ker je prepir privabil mnogo ljudi, je zagrozil huzar:

»Rekrut, jutri boš slišal o meni.«

»Dobro«, je odgovoril Cebedej, »bomo videli. Tudi vi boste slišali o meni.«

Potem je takoj prišel k meni povedat vso stvar. Ker sem vedel, da še motike ni znal sukati, sem se nehote bal za njega.

»Čuj, Cebedej«, sem rekel; »ker ne moreš uiti, ti ne preostaja drugega, nego starca prositi odpuščanja. Ti veterani so vsi hudi pretepači. Tega so se naučili v Spaniji, Egiptu in drugod. Verjemi mi to. Ako hočeš, ti posodim tolar, da mu plačaš steklenico vina — to ga potolaži.«

On pa je nagubančil čelo in ni hotel slišati ničesar. »Predno se opravičim, se dam rajši takoj obesiti«, je rekel. »Ne zmeni mse za vse huzarje skupaj! Ako se zna dobro tepsti, pa imam jaz dolge roke in ostro sabljo, ki mu jo prav tako lahko zasadam v kosti, kot on meni v meso.«

Hud je bil zaradi zaušnice.

Takoj nato so prišli borilec Chary, korporal Fleury, Klipfel, Fürst in Leger. Vsi so pritrdili Cebedeju, in borilec je trdil, da zaušnico opere samo kri in da je častno za novince, biti se.

Cebedej je odgovoril, da se Pfalzburžani še nikdar niso bali puščanja, in da je pripravljen. Borilec je šel potem h kompanijskemu načelniku Florentinu, dobričini, kakršnega mu ni para. Bil je visok in suh, imel je raven nos in široka pleča in je bil pri bitki pri Eblani dobil križ častne legije. Stotniku se ni zdelo nič čudnega, da se dva bijeta zaradi zaušnice. Rekel je celo, da bo to za novince dober izgled, in če se Cebedej ne bo bil, ni vreden, da še dalje ostane v tretjem bataljonu šestega polka.

Jaz vso noč nisem zatisnil očesa. Slišal sem hropsti tovariša poleg sebe in si mislil: »Revež Cebedej, jutri večer ne boš več hropel!«

Groza me je bilo ležati poleg takega človeka. Proti jutru, ko sem bil nekoliko zadremal, sem naenkrat začutil mrzel pih. Odprl sem oči in kaj sem videl? Starega, rdečebasadnega huzarja, ki je bil z naju potegnili odejo in zaklical:

»Hej, pokoncu, lenuh!«

Cebedej se je vzravnil in odgovoril:

»Spal sem, veteran.«

Ko je slišal besedo »veteran«, je hotel planiti na mojega tovariša, a dva dolga moža, ki sta mu bila za priči, sta ga zadržala. Sicer pa so bili tudi vsi Pfalzburžani pri roki.

»Bomo že videli . . . le hitro . . . hitro!« je kričal starec.

Cebedej pa se je počasi oblačil. Cez nekaj minut je vprašal:

»Ali nam bo dovoljeno, iti iz stanovanja?«

»Za ječo je dovolj prostora za dvoboj«, je odgovoril eden izmed huzarjev.

Bil je to s koprivami porasel obzidan prostor za ječo, kamor se je dobro videlo z oken našega stanovanja.

Cebedej je oblekel plašč ter rekel, obrnivši se k meni:

»Jože, in ti, Klipfel . . . vidva sta mož priči.«

Jaz pa sem odkimal.

»Potem pojdeš pa ti, Fürst«, je rekel nato.

In vsi skupaj so odšli po stopnicah.

Cebedej sem imel za izgubljenega. To me je hudo bolelo. Mislim sem si: »Glejte, ni še dovolj, da nas morijo Rusi in Prusi, zdaj so pričeli še naši.«

Vsa soba je stala pri oknih, le jaz sem obsedel zadaj na postelji. Cez pet minut sem bil bled kot smrt; slišal sem spodaj žvenketanje sabelj.

A to ni trajalo dolgo, kajti nsenkrat je zaklical Klipfel: »Zaboden!«

Sam ne vem, kako sem prišel k oknu, a ko sem drugim pogledal čez rame, sem videl, da je huzar slonel ob steni, Cebedej pa se je pobiral od tal z okrvavljeno sabljo; med bojem je bil padel na kolena. Starec je bil s sabljo zamahnil predaleč in udaril preko njegove rame, on pa je bil svojo tisti hip huzarju porinil v telo. Da ni bil tako srečen in se izpodrsnil, bi mu bil starec predril srce.

Vse to sem bil videl z enim samim pogledom.

Huzar se je opotekel ob zid, pričel sta ga držati pokoncu pod pazduhami. Cebedej, ki je bil ves prepaden, je gledal svojo sabljo, Klipfel pa mu je molil plašč.

Takoj nato nas je pozvalo bobnanje. Sli smo k raportu. Bilo je to 18. februarja. Še isti dan je prišlo povelje, naj se pripravimo za marš. Sli smo iz Frankfurta v Seligenstadt, kjer smo ostali do 8. marca. Vsi novinci so zdaj znali ravnati s puško in vezbati v četah. Iz Seligenstadta smo 9. marca odšli v Schweinheim, 24. marca 1815 pa se je bataljon združil z divizijo v Aschaffenburgu, kjer nas je pregledal maršal Ney.

Kompanijski stotnik se je imenoval Florentin, poročnik Bretonville, bataljonski poveljnik Gémeau, bataljonski adjutant Vidal, polkovnik Zapfel, brigadin general Ledouctette in divizijski general Souham — to mora vedeti vsak vojak, da ne hodi okrog kakor slepec.

XI.

Dne 18. in 19. marca se je sneg pričel tajati. Med velikim pregledovanjem pri Aschaffenburgu na prostrani ravnini, odkoder se vidi Majna, kakor daleč sega oko, je deževalo neprestano od desete ure zjutraj do treh popoldne. Na levi strani smo imeli grad, v katerem so stanovalci zložno gledali z visokih oken, dočim smo mi imeli polne čevlje vode. Na desni strani je grgala in se penila reka, a smo jo videli samo skozi meglo.



danjih trinogov in oblastnikov ter da bi se pripravila pot k zedinjenju v novi, demokratični, svobodoljubni in mirnemu razvoju posvečeni Jugoslaviji.

## Opričniki.

Pred okroglo 400 leti se je pod ruskim carjem Ivanom Groznim ustvarila poleg celokupne državne oblasti še posebna garda, ki se je imenovala opričniki. Opričniki so si domišljevali, da so oni edini in pravi čuvarji cele Rusije, vse drugo je pa sumljivo, nezanesljivo in radi tega tudi njim popolnoma podvrženo na milost in nemilost. Zlorabljajo ime carja in države, so opričniki dolgo vrsto let strahovito divjali po Rusiji. Imeli so svoje voditelje, ki so si znali prilastiti najvišje oblasti nad narodom in državo. Opričniki so vse svoje nasprotnike ovajali kot zarotnike ter so jih ali kar sami pobili, ali pa so carja pripravili do tega, da jih je dal na strahovite načine mučiti in umoriti. Opričniki bi se še bogzna kako dolgo držali, da se niso začeli sami med seboj, tekmujoč za oblast in bogastvo, sovražiti in pobijati.

Staroruskim opričnikom se danes prav dobro primerjati fašisti po raznih državah, pri nas tudi samostojni demokrati, ki imajo v sestavi svoje politične stranke še posebej fašiste, ki si nadevajo velepatrijotične krinke in naslove ter sprejemajo v svoje vrste polvarjene ljudi za nasilne čine s čim manjšo odgovornostjo. Naši samostojno-demokratični opričniki proglašajo sebe za državotvorce, patrijote in prave nacijasliste, vsem drugim pa podtikajo, da nimajo nobenega smisla za velike nacionalne ideje. Ko so si tako vzeli patent državotvorstva, pa kažejo z vsem svojim delom, da so vse prej kot državotvorni in demokratični.

Od prvih dni, ko se je pojavila na oblasti pa do danes, rabi ta stranka vsa sredstva, ki z demokracijo in zapadno evropskim političnim načinom ne samo, da nimajo nobene skupnosti, ampak se morajo na vsak način smatrati tudi za skrajno škodljiva državi. Samostojni demokratični opričniki sredstev ne izbirajo. Glavno jim je dosega cilja: pridobiti oblast in jo obdržati. Ko so enkrat na oblasti, potem uredijo stvar tako, da se delajo za državo, ampak da mora država delati za njih.

Samostojno-demokratiška stranka zaseda po možnosti vsa državno-upravna mesta s svojimi pristaši in se pri tem niti malo ne gleda na strokovno sposobnost, marveč samo na šaržo, ki jo posamezni opričnik zavzema v čeli strankarski opričnini. Ko se mesta tako zasedejo, je seveda razumljivo, da se vsak tak oblastnik od občinskega pisarja pa navzgor do državnega podtajnika obnaša kot pravi paša v svojem področju.

Tudi agitacija te stranke je nekaj gnusnega. Kdor se vpiše v opričnino, dobi vsemogoče, kar po redu in po pravici ne bi mogel dobiti in splošne pravice vseh državljanov se od oblastnih mogotecev obravnavajo in delijo samo po strankarskem ključu.

Po celem kulturnem svetu je najtrdnje utemeljeno in veljavno načelo, da je narod država. Narod državo tvori, izdržuje s svojim delom, narod ustvarja vrednosti, s svojo fizično močjo državo — narodno zajedništvo — in torej samega sebe tudi brani, na drugi strani je pa dolžnost oblasti in uprave, to je državnih uradnikov kot organov državne oblasti, da vse svoje moči in sile porabijo za dobro naroda. Ta načela so pa samostojno-demokratiški stranki brez vrednosti, pa naj ima še tako visoke naslove in nazive demokracije, državotvornosti

Da bi nas obdržali pri dobri volji, so poveljevali vsak hip: »K orožju!«

Maršal se je počasi bližal s svojim štabom. Cebedeja je tolažilo samo to, da bomo videli izmed vrlih mož najvrlejšega. Jaz pa sem si mislil: »Ako bi ga mogel videti doma, bi bilo zame večje veselje.«

Slednjič je prišel pred našo fronto. Še zdaj ga vidim pred sabo z velikim, od dežja premočenim klobukom, višnjavo, z vezenjem in redovi pokrito suknjo in velikimi čevlji. Bil je lep mož rdečkasto-plavih las, privihanega nosa in živega pogleda ter je bil videti jako močan. Ponosen pa ni bil, kajti ko je jezdil mimo kompanije in je stotnik velel: »Dajte čast!«, se je hipoma obrnil na svojem velikem konja in zaklical na glas:

»Glej ga . . . Florentin!«

Stotnik se je vzravnil, nevedoč, kaj naj odgovori. Menda sta on in maršal med revolucijo skuzaj služila kot prostaka. Nazadnje je odgovoril stotnik:

»Da, maršal . . . Sebastijan Florentin!«

»Pogme, Florentin«, je odgovoril maršal ter iztegnil roko v tisto stran, kjer je morala biti Rusija, »veseli me, da te zopet vidim. Mislim, da si že pokopan tam gori.«

Vsa naša kompanija je bila vesela tega prizora. Cebedeja mi je rekel:

»To ti je mož! Glavo bi dal za njega.«

To je vse, kar li je ostalo v spominu o Aschaffenburgu.

Zvečer smo se k večerji vrnili v Schweinheim, mestec, ki je imelo dosti vina, konopelj in žita, in kjer nas je skoro vse gledalo po strani.

Po trije in štirje smo ležali po hišah ter imeli vsak dan meso, bodisi govedino, kostruna ali pa slanino. Določni kuhinje je bil izvrsten in vino tudi. A nekateri izmed nas, ki so mislili, da se bodo s tem pokazali kot veliki gospodje, so se delali, kakor li se jim vse zdelo slabo. A so se motili, kajti slišal sem, kako so meščani govorili po nemško:

»Ti so sami berači. Ko bi jih kdo obiskal na Francoskem, bi v njih bahtah našel sam krompir.«

In res se niso motili, tako da sem si od takrat mislil že večkrat: kdor je pri drugih preizbirčen, je doma gotovo revež.



in naprednosti. Pri nas že ni stanu, ki ne bi bil občutil opričniškega nasilja samostojnih demokratov ter brezvestnega zametovanja vseh kulturnih in človečanskih načel od strani te nasilne in razvijane družbe.

Po Pašičevi zaslugi so radikali s samostojnimi demokrati napravili nekak pakt, po katerem je ves prečanski svet samostojno-demokratiška opričnina, to je področje, ki je opričnikom predano na milost in nemilost. Samostojnim demokratom pa še to ni dovolj in so tudi preko tega oblastnega področja postavili nekaj svojih ljudi celo nad samimi radikalnimi ministri. Tako je državni podtajnik Wilder pravzaprav minister in pravi minister Maksimovič se nanj lahko jezi, obveja pa končno le to, kar Wilder sklene, zlasti, če gre proti Slovincem in Hrvatom.

Sedaj v dobi sporazuma ali vsaj sporazumevanja in razgovarjanja so samostojno-demokratiški opričniki še posebej nasilni. S svojim nasiljem zasledujejo dva cilja: Hrvate bi radi pognali nazaj v najostrejšo opozicijo, radikale — svoje vladne zaveznike — pa hočejo kompromitirati s svojim početjem. V »Domu«, sedanjem glasilu hrvatske seljske politike, smo čitali te dni sledeči prav primerni in upravičeni odgovor na vse to: »Dokler radikali trpijo Pribečeviča v vladi, dokler mu dopustijo, da v prečanskih krajih dela kar hoče, tako dolgo so radikali odgovorni za vse to, kar Pribečevič počneja. In če bi radikali predlagali, da naj v vlado hrvaško-srbskega sporazuma pride tudi Pribečevič, oni s tem samo dokazujejo, da ne delajo iskreno in pošteno na likvidaciji hrvaško-srbskega spora. Če radikali želijo, da bi država SHS imela največjo škodo, naj le naprej ostanejo skupaj z državotvornim Pribečevičem.«

Ko radikali toliko povdarjajo, da so narodna stranka, naj to tudi pokažejo s tem, da odpravijo in preprečijo samostojno-demokratiško nasilje, nad katerim se ne pritožujeta samo slovenski in hrvatski, ampak tudi srbski narod. Odprava opričnine ni samo predpogoj sporazumevanju, ampak tudi državne bodočnosti.

Na kak način si podoljšamo svoje življenje? Samo takrat, ako notranji ustroj telesa dobro deluje. Jedino sredstvo, da to dosežete, je Radenska zdravilna voda!

Skratka, kar se mene tiče, sem bil z razmerami zelo zadovoljen ter sem si želel, da bi tako ostalo vso vojno. Stanoval sem z dvema drugima novincema pri vaškem poštarju, kateremu je bilo naše konjenstvo vzelo skoro vse konje. Zaradi tega seveda ni bil posebno dobre volje, rekel pa ni ničesar ter od jutra do večera za pečjo kadil svojo pipo. Njegova žena je bila visoka in močna in njegovi hčeri prav lepi. Bali sta se nas ter vselej zbežali, kadar smo se vrnili iz vežbanje ali s straže, ki je bila na koncu vasi.

Četrty dan zvečer, prav ko smo bili povečerjali, je prišel okrog sedme ure v črn plašč zavit starec z belo glavo in častitljivim obrazom. Pozdravil nas je in potem po nemško rekel poštarju:

»To so novinci?«

»Da, gospod Stengers«, je odgovoril poštar. »Teh ljudi se ne iznebimo vse svoje živje dni. Ako bi jih mogel zastopiti vse skupaj, bi bilo pa kmalu pri kraju.«

Jaz sem se nato mirno okrenil in rekel:

»Jaz razumem nemški . . . zato ne govorite takih stvari.«

Komaj je bil poštar slišal moje besede, mu je skoro pipa padla iz ust.

»Zelo ste neprevidni z besedami, gospod Kalkreuth!« je rekel starec. »Pomislite, kaj bi se bilo zgodilo, ako bi vas bil razumel kdo drugi, nego ta mladenič.«

»To so bile prazne besede«, je odgovoril debeli poštar. »Kaj hočete? Ako človeku vse vzemo, ako ga skubijo leta in leta, nazadnje že ne ve, kaj bi rekel, in govori neumnosti.«

Starec, ki ni bil nihče drugi, kot schweinheimski župnik, me je potem pozdravil in rekel:

»Gospod, ravnali ste tako, kakor se spodobi poštemu možu. Bodite tudi prepričani, da gospod Kalkreuth ni zmožen storiti kaj zlega, še svojim sovražnikom ne.«

»To rad verjamem, gospod«, sem odgovoril, »sicer bi ne jedel tako rad njegovih klobasic.«

Pri teh besedah se je poštar, široki roki kot otrok položil si na trebuh, pričel naglas smežati in je vzkliknil:

»Nikdar bi si ne bil mislil, da me bo kdaj Francoz spravi! v smeti!«

## Važna obvestila vinarske in sadlarske šole v Mariboru.

Kmetje, pošiljajte svoje sinove pravočasno v kmetijske šole!

Najprimernejša starost kmetjskih mladeničev za vstop v kmetijsko šolo je 16 do 18 let, da dokončajo dvoletno kmetijsko-šolsko izobrazbo, preden nastopijo vojaško službo. Ako vstopijo šole z 19 ali 20 leti, morajo šolanje prekiniti, ko jih kliče dolžnost v vojno službo, pozneje pa ga — če sploh — le težko nadaljujejo in končajo. Nastop vojaške službe se namreč ne prelaga več na poznejši čas, do kočanega šolanja, kakor je bilo to po starem zakonu o ustrojstvu vojske. Prav dobri in vzgledni učenci se pa tudi nekateri starejši kmetjski sinovi, ki vstopajo v kmetijsko šolo šele po odsluženem vojaškem roku, ako resnično ljubijo in spoštujejo prelepi kmetjski stan, za katerega se pripravljajo v strokovni šoli. Izjemoma se namreč tudi take sprejema.

### Na vinarski in sadlarski šoli v Mariboru

je sedaj 50 gojencev, ki se po zvršetku kmetijskega šolanja skoraj brez izjeme vrnejo na svoje kmetijske domačije. Tekoče šolsko leto se bo zaključilo koncem julija, novo šolsko leto se pa prične sredi septembra. Pogoji za sprejem se objavijo v vseh domačih, predvsem strokovnih listih junija ali julija meseca, tiskani prospekt zavoda (z uredbo itd.) se pa vsak čas razpošilja proti prejšnjemu vplačilu 5 D v gotovini. Prošnje za sprejem v vinarsko in sadlarsko šolo se naj pošiljajo šole po razglasu sprejemnih pogojev in najpozneje do roka, ki bo v razpisu določen.

### Izletniki na kmetijske šole.

Vinarska in sadlarska šola v Mariboru — kakor i druge kmetijske šole — sprejema letno stotine za kmetijsko stroko bolj ali manj resnih izletnikov. S strokovnega vidika sprejema posetnike drage volje, saj je to zanjo tudi častno, vendar vse ob pravem času. Na primer za Binkošti so se prijavile kar tri večje šolske ekskurzije, ki žele celo nočišča in hrano v zavodu. Nekaj več obzirnosti je pa le potrebno tudi napram kmetijskim šolam — že radi nameščencev, ki so redno silno zaposleni in rabijo tudi malce oddiha, kojega jim naj vsaj za nekaj ur nudi praznik. Ako ima kmetijsko-šolski objekt za svojega posetnika res kako strokovno vrednost, potem se že izplača, da si ga ogleda ob primernem času, ob delavniku, ko vsaj vidi tudi njega redno obratovanje. Še večje zlo pa je z ekskurzijo, ki kar vdere v zavod, ne da bi se bila prej pravočasno prijavila. Pravi zanimanec za kmetijsko stroko kaj takega ne stori. Uprav za binkoštno izlete so pa primerni številni drugi kraji, ki so za take prireditve urejeni in še prav hvaležni.

### Mnogi kmetovalci v vednih zadregah.

Na primer vinarska in sadlarska šola v Mariboru dobiva mnogo prošenj za razne gospodarske nasvete, s čimer po možnosti rada ustreza ter si celo prizadeva, da kmetovalcem tudi na ta način kar mogoče koristi. Vendar se mora včasih čuditi nepoučenosti posameznikov o stvareh, ki so splošno znane, ali jih redno čita-

Moja tovariša sta imela stražo; odšla sta torej in jaz sem ostal sam. Zdaj je poštar prinesel steklenico starega vina, sedel za mizo ter hotel z mano piti, kar sem tudi rad storil. Od tega dne pa do odhoda so imeli ljudje v mene veliko zaupanje. Vsak večer smo posedli okrog peči in se razgovarjali. Župnik se nam je pridružil in celo deklič sta prišli k nam poslušat. Obe sta bili plavalaski in modrih oči; ena je bila kakih osemnajst, druga dvajset let stara. Zdelo se mi je, da sta nekako podobni Katarini, ki je imela v oblasti moje srce.

Vedeli so, da imam doma nevesto, ker si nisem mogel kaj, da bi jim tega ne bil povedal, in to jih je ganilo.

Poštar se je bridko pritoževal o Francozih, in župnik je trdil, da so ničemrni, malopriden narod, in da se zato dvigne proti nam vsa Nemčija. Naveličali so se slabega vedenja naših vojakov in samopašnosti njih generalov ter ustanovili »krepnostno zvezo«, da se bore proti nam.

Naenkrat je 27. marca zjutraj prišlo povelje za odhod. Bataljon je prvo noč počival v Lauterbachu, drugo v Neukirchenu. Marširali smo venomer. Kdor se ni navadil nositi tornister, se vsaj ni mogel pritožiti o pomanjkanju vaje, kajti napredovali smo dokaj hitro. Meni tistih petdeset patron v torbi, tornister in puška na rami že dolgo niso več presedali — še tega ne vem, če sem sploh še šepal.

Sicer pa nismo šli naprej samo mi. Vse se je premikalo, povsod smo med potjo naleteli na polke, konjeniške oddelke, vrste topov, vozove s smodnikom in krogami. Vse to pa se je vleкло proti Erfurtu, kakor po hudem naluvo tisoči majhnih potokov vsepovsod hite proti reki.

Naši naredniki so se pogovarjali: »Čedalje bliže smo . . . stvar postaja resna!« Mi pa smo si mislili: »Tem bolje! Ti preklicani Prusi in Rusi so vzrok, da so nas vzeli; ako bi bili mirni, bi bili še danes na Francoskem!«

Ta misel nas je raznemala.

Sicer pa je vedno dosti ljudi, ki se bijejo z veseljem. Klipfel in Cebedej nista govorila o ničem drugem, nego kako bosta navalila na Pruse. Da bi ne kazalo, da imam manj poguma od onih dveh, sem rekel tudi jaz, da me to prav veseli!